

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v pondeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, s dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravništvu. — Telefon številka 118.

DAN NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvo: Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopol se ne vračajo. Za oglase se plača: petič vrsta 15 v, osmrtnice, poslana na zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju post. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Volilci!

Danes vsi na volišče za samostojne kandidate!

Samostojni kandidati kmečke kurije

- ki voli 9. decembra t. l. so: Za sodne okraje Radovljica, Kranjska gora: JOŽE GOGALA, posestnik v Novi vasi. Za sodne okraje Kranj Škofja Loka, Tržič: JOŽE NOVAK, posestnik v Jami. Za sodne okraje Kamnik Brdo: MATEVŽ SERŠEN, posestnik v Skarucini. Za sodne okraje Litija Radeče, Mokronog, Trebnje, Višnja gora in Žužemperk: ALOJZIJ PAVLIN, posestnik v Trebnjem. IVAN BUKOVEC, posestnik na Mrzli Luži. FERDO TOMAZIN, Posestnik v Smartnem pri Litiji. Za sodne okraje Krško, Kostanjevica: MATIJA KOŽAR, posestnik, mlinar v Vel. Molencah. Za sodni okraj Novo mesto: AMAT ŠKERLIJ, posestnik v Gotni vasi. Za sodna okraja Metlika Črnomelj: DAKO MAKAR, posestnik v Metliki. Za sodne okraje Ribnica, Kocanje, Vel. Lašče: IVO PUCELJ, posestnik in mesar v Vel. Laščah. FRAN ANDOLŠEK, posestnik v Vel. Poljanah. Za sodna okraja Idrija, Vipava: FRAN ZAGODA, posestnik v Zadlogu pri Črnem vrhu. Za sodna okraja Ljubljanska okolica in Vrhnika: JOŽE SEIDL, župan in posestnik v Spodnji Šiški. in ANDREJ KNEZ, posestnik na Viču.

- Za sodne okraje: Logatec, Cerkljica in Lož: FRAN MAJDIČ, višji živnozdravnik in posestnik v Logatcu in ANTON MEDEN, posestnik v Begunjah. Za sodne okraje: Postojna, Senožeče, Ilirska Bistrica: FERDO GAŠPARI, živnozdravnik in posestnik v Postojni. IVAN URBANČIČ, posestnik v Trnovem hiš. št. 84.

Manifestacija jugoslovanskega dijaštva v Pragi.

Dne 4. t. m. se je vršilo v Narodnem domu na Kralj. Vinogradih zborovanje celokupne jugoslovanske akad. mladine v Pragi, ki so ga priredila akad. društva »Adrija«, »Hrvat« in »Sumadija«. Shod je otvoril s kratkim govorom iur. Vane Radej in predlagal za predsednika zborovanja med. Gjurjo Ostojiča. Predsednik je nato v kratkem razložil pomen shoda, ki je imel kot glavni točki na programu 1. vprašanje ustanovitve jugoslovanske javne čitalnice in knjižnice v Pragi in 2. manifestacijo za slovensko vseučilišče ter za reciprociteto zagrebške univerze. O prvi točki je poročal iur. Vane Radej. Iz njegovega referata povzamemo sledeče: Pred nekaj dnevi so se obrnila imenovana društva »Adrija«, »Ilirija«, »Hrvat« in »Sumadija« na mestni svet občine praške s prošnjo, naj jim da brezplačno na razpolago prostore za jugosl. čitalnico in knjižnico, ki bi bila središče jugosl. akad. društev v enotno jugosl. društvo, a bi bila dostopna tudi Čehom, ki bi se hoteli poučiti o naših razmerah. Upati je, da bo mestni svet ugodil prošnji, ker so se češki listi jako simpatično izražali o tem koraku jugosl. mladine. V debati k temu referatu so se obravnavale nekatere formalne točke in nato je zbor enoglasno odobril akcijo omenjenih društev. K drugi točki se je oglasil k besedi med. Fran Marinič, ki je izvajal sledeče: Zanimanje za važno

vprašanje slov. vseučilišča je v zadnjih letih jako padlo in so v tem oziru Italijani vedno pred nami. Zato je dolžnost akad. mladine, da zopet javno manifestira z svoje zahteve, čeprav ni mogoče, da bi dosegla sama brez podpore merodajnih faktorjev kak pozitiven uspeh. — Govornik je nato v kratkih potezah očrtal zgodovino slovenskega vseučiliškega vprašanja in ožigosal predvsem postopanje klerikalnega deželnega odbora, (Kje je vseučiliški fond?) in Susteršičevega kluba v parlamentu, ki se še čisto nič zganil, da pospeši rešitev tega velevažnega vprašanja. Dalje je navedel referent misel provizorija slov. univerze na češki tehniko v Pragi, ki bi bila najbrž izvedljiva in nato še izrazil stališče jugosl. dijaštva v vprašanju reciprocitete zagrebške univerze. V tem vprašanju naj bi zlasti energično nastopili dalmatinski in istrski poslanci in zahtevali reciprociteto kot kompenzacijo za bodoče italijanske vseučilišče v Trstu, kakor tudi zahtevamo Slovenci v Trstu univerzo, kakor hitro se ustanovi italijanska. V debati, ki je sledila izvajanjem referenta, se je zlasti povdarjalo, da moramo zahtevati kot sedež slov. vseučilišča Trst in da mora imeti to vseučilišče značaj jugosl. univerze, kar se bo brez dvoma zgodilo. Nato je bila sprejeta resolucija o tem vprašanju, ki se glasi: Srbsko-slovensko-hrvatska mladina v Pragi je sprejela dne 4. decembra 1913. na zborovanju Zveze jugosl. kad. društev sledečo resolucijo: Ker se tiče rešitev našega vseučiliškega vprašanja predvsem akademskih vrst, čutimo za svojo dolžnost, da zopet povdarimo nujnost skorajšnje rešitve te zadeve od poklicanih faktorjev. Jugoslovanska skupina poslancev v državnem zboru še dosedaj ni nastopila v taki formi, kakor jo zahteva ta važna zadeva vseh jugoslovanskih avstrijskih plemen; posebno je grešil v tej zadevi številu precej veliko skupino s tem, da so v njem tudi dalmatinski poslanci, ki bi jim morala biti ravno zadeva italijanskega vseučilišča in reciprocitete zagrebške univerze v dobrem spominu. Vlada sama pa na naše zahteve te skupine ni reagirala z drugim kot s praznimi obljubami. Dočim stavijo italijanske akademične vrste svoje zahteve z nasilnimi sredstvi, smo poskušali jugoslovanski dijakji isto vedno na najmirnejši način. Protestiramo najodločneje proti te-

mu, da se dovoli Italijanom prej juridična fakulteta, kjerkoli kot da se nam ne zasigura reciprociteta zagrebške univerze in rešitev vprašanja slovenske univerze. V slučaju, da bi bil tud ta naš apel brezuspešen, povdarjamo, da bi morali poseči k ostrejšemu orožju, dasi obsojamo vsak nasilen korak. Kot zadnja točka dnevnega reda so se vršile volitve v odbor »Zveze jugosl. akad. društev v Pragi«, ki naj bi imel predvsem nalogo, da uredi zadevo jugosl. čitalnice. Odbor se je konstituiral sledeče: Predsednik: Gjurjo Ostojič; podpredsednik: Vane Radej in Jos. Vuga; blagajnik: Vlad. Šterk; tajnika: Božo Lisic in Avg. Jenko; odborniki: St. Novakovič, Uroš Čović, Fr. Zajc in Fr. Marinič. Nato je zaključil predsednik zborovanje, ki se ga je udeležilo dijaštvo v jako velikem številu. —ko.

Slovenska zemlja.

IZ VIŠNJE GORE. V Višnji gori se klerikalci tako vesele zmage, da je 1. dec., torej v adventu na čast dr. Zajcu igrala žalostinke čukarska godba s svojim kaplančkom, kateri se je v Smartnem pri Litiji 2 dni po Konstantinovi slavnosti prav lepo vedel. Zmage pijani klerikalci se niso upali poslati svoje godbe v mesto, temveč je bil le nekak obhod Ornahove trgovine, pa saj tudi ne bi bilo varno, kajti instrumenti bi imeli potem vse drugačne glasove. Tudi g. Z. naj se malo manj veseli in vpije. »Zmage pijani« in »zavedni možje«! Upil je, da bode imel Zajec čez 2000 glasov večine, toda za enkrat ne, drugič pa še toliko ne. Ako pa ste g. Z. tako krščanski mož s kopico otrok, pa mi povejte kaj zapoveduje 6. božja zapoved! Z dekleti se ni dobro igrati — ker so to drage igrače. Da imate toliko glasov večine, to pa ni Vaša zasluga, ampak zasluga g. menihov o katerih delovanju sem tudi že poročal. Gospodu Tauferju kličemo. Naši glasovi, vam oddani, so vedno več kot vsi od Zajca. Vsak naš glas je podpisan s težko žuljavo roko in to je znak, da se kmet probuja, da sliši iz daljave klic »Ilirija vstani«. DOLINA PRI TRSTU. Izpred sodišča. Napad na »Društveni dom« v Mačkoljah. Pod tem naslovom piše lažnjivi »Slovenec«

Črna tema je pokrivala zemljo...

Resnica vstaja. »Dane« prihajata...

Velikansko ogorčenje v klerikalnem taboru.

Resnica zmaga!

LISTEK

M. ZEVAKO: Sree in meč. Roman iz francoske zgodovine. (Dalje.) Nato se je umaknil, izprva rahlo nato hitreje, nazadnje pa je stekel, kakor da se mu je zmešalo. Ko je dospel do Maturinine kočice, se je že nočilo: bil je trenotek, ko sta menjavala Franc in Henrik v gozdu besede, izmed katerih je bila sleherni zase drama. Maturina je pokazala svojemu gospodarju Lujzo, ki je spala poleg njegovega sinka. Ivan je podpiral s svojo malo ročico glavico dekletca, ki se je bilo tako naglo privadilo novemu bratcu. Rahlo jo je prijel, pazéč skrbno, da je ne predrami, zavil jo je v plašč in se obrnil proti vratom. Na pragu pa se je vrnil in dejal s žudnim glasom: »Zbudite Ivana, oblecite ga in pripravite vse za dolgo pot... V eni uri mora biti vse pripravljeno... Idite in recite mojemu slugi, da naj me čaka z osedlanim konjem...« To rekši, je pustil Pardajan osuplo strežnico, vrnil se proti Marjansiju s spečo Ivanino hčerko v naročju, smehljalje se s svojim angelskim nmevom zvezdam neba in morda tudi misli, ki je trepetala v vojščakovem srcu...

Ivana, vsa uničena po strašni muki dolgega obupavanja, je dremlala vročično v naslanjaču, mrmraje zmedene besede, dočim ji je dojilja plakaje hladilo čelo z mokrimi robci. »Dajte, dajte,« je prosila stara žena, »dajte, draga gospodična, ubožica, leči morate... Jezus, usmili se nje in nas vseh! Naša gospodična hoče umreti... Dajte, pojdiva, dajte moje!« »Lujza!« je zamrmala mati. »Ona prihaja!... Ona prihaja!...« »Uboga mučenica! Da, da! Vaša Lujza prihaja... Dajte, da vas spravim v posteljo... dajte...« »Pravim vam, da prihaja... Pri-di, Lujza, detece moje, zaspi v naročju svoje mamicе...« Ta hip pa se je Ivana zdajci vzdramila in kriknila presunljivo. Dvignila se je, odrinila dojiljo in planila k vratom, kričeča: »Lujza, Lujza!« »Blazna! Jezus! Sveta Devica! Usmili se je!... Gorje nam, blazna je...« »Lujza, Lujza!« je ponavljala Ivana s presunljivim glasom. Ta hip pa se je pojavila velika senca; z vročično gesto ji je izrgala Ivana nekaj, kar je nosila ta senca v naročju, odnesla tisto nekaj, kakor da je ukradeno, položila v naslanjač in se vrgla na kolena... in brez besede, brez solze, ne spomnivša se, da bi poljubila svojo hčer, z instinktivno spretnostjo svojih dehtečih rok je tlačila naglo otroka...

Samo mrmrala je: »Če ji je ni hudega... če ji je niso storili zlega... pogledimo... pogledimo...« Kakor bi trenil, je bil otročiček gol, ves srečen, da more zacepetati z rožnatimi ročicami in nožicami. Mati ga je dvignila željno k sebi, ogledala ga in ga otipala, požiraje ga z očmi od laskov do nohtov na nogi... In zdajci se je razjokala. Prijela ga je... Jela je pokrivati njegovo telesce z besnimi poljubi — povsod: po ramah, po ustih, na oči, na komolčke, na nožice... povsod... Otrok pa je plakal in otepal... Mati pa je ihtela v pijanem deliriju ljubezni in mrmrala strastno: »Plakaj, plakaj, le kriči, grdo detece, le kriči malica oboževana! Ti si, saj si ti... i, kako pak, kdo bo drugi! Moja mala Lujzka je to! U, ti grda, ali se spodobiš tako jokati!... Na, še ta poljubček, angelček svoje mamicе... č in še tega, in še tega!... Ampak glasek ima. Ali so to tvoje očke, te drage, nebeške očke, ali so to tvoja ustka, kaj, ali so to tvoje nožice... No, le daj, pocukaj me za laske! Kdo je že videl kdaj takšno hudobnico! Le pogledite jo... človek bi rekel, pravi angelček z nebes... Eh, res, moja Lujza je angelček... tih Lujzka, mamicja je pri tebi... Lujza, hčerka moja... Oh, moja hčerka je tu.« Pardajan je gledal to.

Bil je ves osupel; hotel je iti, a noge so mu odrekale pokorščino. Mati, še vedno na kolenuh, še zmerom vsa v solzah, pa se je zdajci obrnila, vlekla se k njemu, prijala ga za roke in mu jih poljubila... »Gospa, gospa!...« »Da, da! Poljubiti hočem vaše roke! Saj ste tisti, ki mi je prinesel mojo hčerko! Kdo ste? Pustite! Ali ne smem poljubljati vaših rok, ki so mi vrnilo otroka? Kako vam je ime? Povejte! Povejte mi svoje ime, da ga bom mogla blagoslovljati do konca svojih dni!...« Pardajan je napel vse svoje moči, da se je osvobodil. Vstala je, stekla k svoji hčeri, stisnila jo v naročje, golo, kakršna je bila, in jo pomohila nato Pardajanu: »Dajte, poljubite jo...« Stari vojščak se je zdrnil, dvignil svojo čepico in poljubil otroka rahlo in plašno na čelo. »Kako vam je ime?« je ponovila Ivana. »Star vojak sem, gospa... danes tu, jutri tam... majhna je važnost mojega imena...« A dočim je govoril, se je nabiralo Ivanino čelo v gube, vračala se ji je vsa bridkost obupa... valoma ji je zalivalo dušo sovraštvo do podleža, ki se je bil storil sokrivega zločina Henrika de Monmoransi. »Kako je bilo mogoče, da ste mi prinesli otroka?« je vprašala nenadoma.

»Moj, Bog, gospa, to je prav enostavno... zalotil sem razgovor, videl človeka, ki je nesel vašo hčer, poznal sem ga... vprašal ga, to je vse!« Pardajan je zardeval, prebledel, lecljal — vse vprek. »Torej,« je povzela ona, »nočete mi povedati svojega imena, da bi ga mogla blagoslovljati?...« »Oprostite mi gospa... čegnu neki?...« »Dobro!... Pa mi povejte vsaj ime onega drugega!...« Pardajan je vzplnil. »Ime človeka, ki je ugrabil malo?« »Da! Poznate ga! Povejte mi ime podleža, ki je bil pripravljen ugrabiti mojo hčer!« »Vi hočete, da vam povem... jaz... njegovo ime?...« »Da!... Njegovo ime... da ga prekolnem na veke!...« Minuto se je obotavljaj Pardajan. Iskal je ime... Kakršnokoli! Zdajci pa se je spustila globoka misel v mrak te vesti, misel kesanja, a tudi misel odrešenja; prebledel je nekoliko in zamrmral: »No, da gospa, prav imate...« »Ime tega podlega!...« »Njegovo ime je vitez de Pardajan!...« Stari vojščak je viknil to ime z zamolkim glasom in zbežal — morda za to, da ne bi slišal kletve, ki je urhnila materi čez ustnice... (Dalje.)

v svoji številki 255. od 6. novembra t. l. o napadu, ki so ga po njegovi trditvi izvršili Josip Smotlak, h. št. 28, Josip Smotlak h. št. 63, Matija Smotlak h. št. 29, Anton Tul h. št. 52 in Josip Stefančič h. št. 12 dne 25. oziroma 26. avgusta 1912 dejanski napad na »Društveni dom« v Mačkolljah, kjer ima sedež »Katoliško slovensko izobraževalno društvo«. Trdi se, da so liberalci priredili ples, in vlačil vmes tudi našega vse časti in hvalevrednega župana g. Pangerca. Pove tudi kako so hoteli napraviti ovadbo in kako so pozvali orožništvo. Vendar pozabi povedati, kaj je dalo povod napadu. Na podlagi ovadbe in preiskave in ne brezdomno krivega pričanja so bili nekateri obdolženi tudi občutno kaznovani.

Dejansko se je zgodilo tako: Dne 25. avgusta 1912 je priredilo »Bralno in pevsko društvo Primorsko« javen ples na korist Ciril Metodove družbe, in ples niso priredili liberalci. Nekoliko plesa se je tudi nadaljevalo dne 26. avgusta. Ko se je vrstala godba zvečer iz plesnega prostora mimo takozvanega klerikalnega »Društvenega doma« v prostore konsumnega društva v Mačkolljah, je svirala spotoma slovensko koračnico. Ravno pred zloglasnim »domom« je začelo iz njega padati kamenje na godbo. Torej so začeli brezdomno pobožnjaški klerikalci sami izzivati naše ljudi. Le njihove mu izzivanju je pripisovati okolnost, da so nekateri bolj vročekrvni naši ljudje začeli reagirati. Klerikalci pa, kakor so povsod enaki ovaduški in lažnjivi, takoj tekli po orožnike. Da pa z njimi simpatizirajo, to je tudi povsod znano. Sicer pa mi nismo bili nikakoli agitatorji g. Pangerca kakor tudi niso bili obdolženci, ampak g. Pangerc je bil izvoljen kakor poslanec skoraj brez odpora, dočim kakor župan pa popolnoma brez odpora in brez protikandidata soglasno. Iz tega sledi, da je bil on toliko klerikalnim kolikor liberalen kandidat. Poznamo ga vsi za pravičnega in nepristranskega moža, zato tudi uživa od vseh zaupanje. — Antiklerikalce.

Z VINICE.

Župan viniške občine je dal oznaciti pri cerkvi sv. Kriza, da bodo 14 dni na vpogled občinske knjige, kdor jih hoče ogledati. Nekateri so šli že iz radovednosti pogledat tiste račune. In kaj so videli? Na eni strani »debet« za leto 1014. — 500 K; na drugi strani pa »credit« plačilo županu 400 K, za fajno može 700 K, za druge reči še 500 K, tako da bo vsega deficita okoli 1500 K. Neki pregledovalec vpraša župana Franceta Miheliča: »Kdo je to pisal?« On je odgovoril: »To so pisali naš svetnik čača Jurij Kralj. Take račune more le tak mojster pisati. Jaz sem samo podpisal.« — Vprašali so nadalje Franceta Miheliča: »Kaj pomeni tistih 700 kron za fajno može?« On pravi: »Ta denar gre za gospode. Čača Jurij Kralj ne more drugače vpisati onih 400 K, ki jih dobi od občine — zato jih je vpisal za fajno može. — Kaj pa pomeni 500 K. Ta denar je za one, ki gre po svetu — če pa kaj ostane pa za farovške šteditelne.« — Kje pa so računali l. 1913. Kje so pobotnice? Ali bo vse to pod župan čača Jurij poskrbel? Ali je viniška občina tako bogata, da ima kar dva župana? Zdaj plačamo 60% doklade, potem bomo plačali 100%. Kjer je veliko denarja, tam se vsak rad prisiloli. Zato vlada čača Jurij brez volitev v domači občini.

FRANCE ŠTAJER:

Romeo in Julka.

I.

Trg v meglenem Londonu. Od leve pripelje tolpa razgrajadev cizo. Na cizi sod. Doge so popisane z belo kredo: § 19.

Medtem prikorkakajo od desne korenjaki s plakati, da jih priljeplijo na najlepšo hišo v ospredju.

Nasprotniki začno tuliti, rjoveti. Odmey. Psovke. Klofute...

Mahoma se odpre okno v prvem nadstropju in krasna, vitka deklica izprazni skozi okno veliko grško vazo. Gruča zakriči, se plašno razprši in izgine s pozorišča. Ostane samo Romeo, ki je spretno vjel šopek vrtnic, kajti v vazi so bile duhteče rože. Blažen poduha in vzklizne neizmerno zaljubljen: »Ah, Julka!«

Lepotica se odreže nevoljno: »Ne zovi me Julka. To je grdo ime. U, u!«

Romeo odvrne: »Dovolj, da ti rečem: Jelka! Kajti ti si kakor Jelka. Vitka, lepa!«

Julka pravi: »Ah, kako neumno čvekaš. Tvoje pismo sem prejela. In slika. Papa je zelo klet, češ: »Oklofutal bom norca, ker dobro ve, da sva jaz in njegov oče smrtna sovražnika. Da sva nasprotna si kandidata za parlament.«

Stajersko.

Nemci med sabo. Nad štajerske Nemce in nemčurje so prišli težki časi. Kadar so bili v davnih časih kje za mizo, se jim je dobro zdelo, zabavljati čez nas. Uvaževali so tudi naše medsebojne spore, kovali proti nam sovražne nacionalne namene in naklepe in jih tudi vedeli spretno izvajati. Mi smo se potem vedno jezili nad »Volksratom«, vlado, državnimi uradi, odpadniki in — bogsivedi kom še... Vsaka malenkost, ki so jo zvedeli in zvohalili naših vrst, so znali izrabiti v svoje nacionalne težnje. In mi? ... Danes je pokoncu vse naše nemštvo. V Gradcu se od nekaj trgajo nemški klerikalci in napredne skupine (nacionalci, vsenemci in socialisti.) Tako pa, kot sedaj, se še niso kmalu in težko, da se bodo kedaj pozneje.

Najprej je bil politični razkol v kršč. socialni skupini: Odrta se je Raus s štirimi drugimi. Vzgladi pa navajajo k posnemanju. Nemški klerikalci so se pričeli bati za obstoj svojih mandatov. Trebalo je hudega in najskrajnejšega pritiska na svoje pripadnike in rovanja v volilnih okoliščinah Pauza et Co. Ker pa je Pauz lisjak, star in namazan lisjak, je delal proti in v vidnim uspehom. Omahljivci so številno pričeli nevarno rasti za kršč. social. nemško stranko. K vsemu je pričela svoje podvojeno delo »Svobodna šola«, kateri sekundirajo na moč socialisti. Temu je trebalo postaviti na vsi črti nasproti močen jez. In prišli so jezuiti... To pa svobodnomiselce moti; vedo presoditi veliko nevarnost. Začelo je delo nemških naprednih frakcij proti klerikalcem in bilo je videti, da bo to proti delo ubilo klerikalno namero in zabranilo jezuitom priti v Gradec. Klerikalce pa je vsak — del jezuita. Zato so si izmislili klerikalci novo finto: vrgli so se na graške trgovce in obrtnike, češ: »Najmanj en milijon bote zaslužili če pridejo jezuiti, stotine delavcev bo imelo zaslužka; če ne pridejo, bo izgubljen milijon, delavci brez zaslužka.« In s tem so vrgli med trgovce in obrtnike razkol, ki prekaša vsakega dosedanega. Nastala je splošna zmeda, koje valovje pričinja pljuskati vedno dalje na deželo, v provinco... Kar pa jih ni prizadeti po jezuitskem vprašanju, jih bašejo druge, očitno še težje skrbi. O besedah, ki jih je 7. novembra t. l. rabil dr. Negri nasproti Wastianu, smo že poročali: To je bil prvi slučaj. Za tem celjskim zborovanjem je demisioniral dr. Delpin, dosedanj predsednik nemškega narod. sveta. Nato dvojje je prišlo konečno — v tretje gre rado! — še Wastianovo bolenje. O slednjem pravijo, da je zbolel vsled napodov polit. dela. Seveda, temu nihče ne veruje. Dr. Delpin je imel isti izgovor. Sedaj pa so nastale tu in tam kaj čudne govorice; zlasti o Wastianu. Ljudje stikajo glave in sikajo... Razno visi v zraku in kmalu dojde do eksplozije... Škoda...

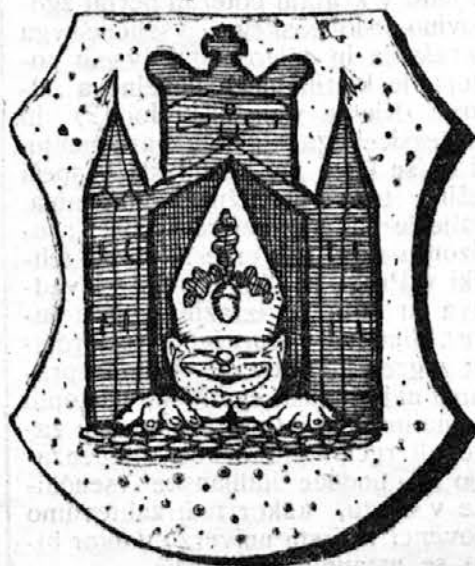
Iz učit. službe. Na dekliški meščanski šoli v Ptujju je oddati mesto učiteljice ročnih del. Prošnje do 10. decembra.

Zverjad. Dne 5. t. m. je videl oskrbnik posestva dr. Ernesta Kluzemanna v Raueggu pri Molkirchenu veliko zver-roparico — leva. Lev je bil par korakov oddaljen, a ni napadel oskrbnika, pač pa rjul tako dlje, da jo je oskrbnik hitro pobrisal za varna vrata. Pogoni in lovi, so bili doslej brezuspešni. — Od četrta zjutraj, dne 4. t. m., pogre-

šazo delko tamošnjega učitelja. Zginila je brez sledu(?)

Maribor. (Razno.) Slovensko trgovino gospoda Šumenjaka na Teggethoiovi cesti, nasproti kolodvora, glavnega, prevzame g. Josip Serec, Slovenec. Trgovina je špecerijska. — Kosili so v četrtek, dne 4. t. m. v mestnem parku. Za december gotovo nekaj zelo redkega. — Elektrarna. Električni tok za preko deželno električno Maribor-Gradec ste si obe občini tako porazdelili, da prevzame Maribor 2000, Gradec pa 6000 konjskih sil. Do 12.000 konjskih sil odpade torej na ostale kraje ob napeljavi in podjetja. Začeli so dobro, samo, če bodo tudi dobro izpeljali. — Slov. Čitalnica v Mariboru sklicuje letošnji redni letni obč. zbor za soboto, dne 13. t. m. ob polu 9. zvečer. Na vsopredju je tudi točka o novi najemniški pogodbi. — Za dijaško kuhinjo v Mariboru so darovali razni blagi dobrotniki 337 K 42 vin. Vsem skupaj v imenu gladnih slov. dijakov: Tisočera hvala! Srčna hvala pa tudi neimenovanemu sorojaku v daljni, svobodni Ameriki za darovanih 100 K! Čast takemu rodoljubu!

Škofja Loka.

Škofja Loka leži na prijaznem bregu reke Sore. Mesto ima nad seboj velik grad, ki spominja na čase brižinskih škofov. Ta kraj so si izbrali stari brižinski škofje, da so od tu obvladali vso poljansko dolino in vse sorško polje. Brežinski škofje so imeli na Kranjskem bogata posestva in so si za ta denar zidali povsod cerkve in gradove. Od tistih časov je minilo že več let. Sedaj si je izmislil Sinkovec, da bi bilo dobro, če bi bilo kakor nekaj. Ako bodo klerikalci zmagali, bodo izpremenili tudi grb.

Ljutomer. (Pasji kontumac.) V ljutomerskem okraju se je uvedel pasji kontumac, ker se je v križevski župniji pojavilo nekaj slučajev pasje stekline. Na naših oglih so nabita originalna naznanila: »Contumacia zoper pse.«

Celje. (Vlom.) V noči od torpa na sredo so vlomili neznan lopov v hišo trgovca g. Pečuha v Gaberju pri Celju. Odnegli so raznega blaga v vrednosti 400 K. Poskusili so tudi vlomiti v železno blagajno, toda dleto, katerega so se pri tem delu posluževali, se jim je zlomilo in se jim ni posrežilo vlomiti v blagajno. O vlomilcih ni sluha ne duha. V tem letu je ta vlom že trideseti v celjskem okraju.

Gradec. (K zadnjim senzacijam.) V zadevi atentata okr. hranilničnega uradnika Krauha, ki je streljal na svoje predstojnike in tovariše, je zopet bilježiti žalostno vest: O polnoči minulega petka, je

umrl v deželni bolnici ravnatelj Kelz. Kelz je še dve uri po atentatu hodil okoli. Ko je prišel domu in se vlegel radi boleče noge, je šele opazil drugo, trebušno rano. Revolverška krogla mu je sicer prestrelila samo trebušno toščo, kljub temu pa je bila rana radi krvne bolezni Kelzove, smrtna. — V zadevi Pfeifer se ne ve še nič natančnejšega, ker se bori H. pl. Porzay še vedno s smrtjo.

Dnevni pregled.

Sodba srbskega vladnega organa v objavi srbsko-bolgarske pogodbe. Srbsko-bolgarska pogodba je bila objavljena v »Matinu«. Dunajski oficialni krogi so se hinavsko začudili in se delali presenečene, dasiravno so o vsebini te pogodbe bili obveščeni od kralja Ferdinanda že tedaj, ko se še tinta na pogodbah ni posušila. Srbska »Samouprava« piše glede tega obelodanjenja: »Ta priobčitev se more smatrati za unikum v zgodovini tajnih pogodb. Pravilno se sme takšna pogodba objaviti le v sporazumu z obema državama in v tem slučaju tudi v sporazumu z Rusijo. Toda Srbija to ni dala nobenega privoljenja in tudi ni bila za privoljenje vprašana. Pogodbe ni nihče drugi obelodanal, kakor z namenom, kakor sedanja bolgarska vlada z namenom, da si na takšen način zasigura podporo in naklonjenost Avstro-Ogrske. Sedanja bolgarska vlada je namreč nasprotnica politike, ki jo pogodba določuje. Kralj Ferdinand, ki se je mudil na Dunaju je bil takoj sprejet v avdienci, kakor hitro je bila pogodba v »Matinu« objavljena. Berchtold je svojo politiko branil sklicevaje se na obelodaneno pogodbo. Kar se tiče vsebine pogodbe, Srbija ni imela nobenega povoda, niti za obelodanjenje, niti za skivanje. Pogodba je proti Avstro-Ogrski ni Rumunski defenzivna. In kar se Avstro-Ogrske tiče je Srbija čisto v pravici, ker znano je celumu svetu, da je v Avstro-Ogrski takoj za krono najvažnejša koračnica Evgena Savojskega.

Nemci groze s svetovno vojno. Kakor je znano je bil za poveljnika carigradskega armadnega zbora imenovan nemški general. Nemški listi so to dejstvo navdušeno pozdravljali in poudarjali, da je tega imenovanja lahko vesela vsa trozveža, ker to imenovanje pomeni, da se hoče sedaj Turčija popolnoma nastopiti na trozvežo. Nemci tudi niso pozabili omeniti — da je Turčija jako dober zaveznik tako proti Rusiji, kakor proti balkanskim narodom, zaveznik na katerega se bo mogoče v prihodnji svetovni vojni zanašati. Tako Nemci. — V imenovanju nemškega generala za poveljnika carigradske armade pa je videla Rusija in z njo tudi Francija poskus Nemčije; polastiti se Bospora. Vsled tega je Rusija hotela vložiti protest proti imenovanju in to v imenu Anglije in Francije. V poslednjem trenutku so se pa začela direktna pogajanja med Petrogradom in Berlinom. Vsled tega se nemški listi delajo ogorčene in moledujejo, da so postali Rusi in Francozi agresivni in pravijo, če pojde tako naprej, bomo imeli svetovno vojno. — S to svetovno vojno Nemci že nekaj časa sem operirajo. Odgovor državnega kancelarja je na dnevnem redu. Angleži jih svare in jim groze, da bodo na vsak njihov korak odgovorili z dvojnimi koraki, toda Nemci tišče z glavo skozi zid in groze sami.

Zadnji »Slovenec« je v svojem uvodnem članku prekosil samega sebe. Članek o propalcah, lumpih in drugih podobnih je zato s takšno lahkotno spisan ker imajo klerikalci polno modelov za takšne stvari v svoji neposredni bližini.

Kaj je rekel Dermastija. Klerikalci so si volilne dni zelo primerno izbrali: Takoj po nedelji oz. prazniku. Zato za pusti v nedeljo vsa agitatorska klerikalna armada Ljubljano in gre na deželo. Te dni so se klerikalci posebno vrgli v Krekov okraj in v Belo krajino, kjer jim najbolj trda prede. Po Beli Krajini sta se vozila Jarc in Dermastija. Jarc je premišljaj, zakaj vodiški čudeži nič ne pomagajo — Dermastija pa je gruntal, kako je to mogoče da človek proti lastni volji ljudstva poslanec postane. Ker sta se po župniščih dobro pasla, se njima ni ljubilo govoriti, ampak rekla sta kmetom tako: »Vollite, kogar hočete, ako nas ne boste volili, pa ne boste ničesar dobili. Če nasprotni kandidat še kaj tako pametnega predlaga — se ne bo izvršilo.« — Tako sta govorila ta dva prijatelja ljudstva. Pa tudi to ne bo pomagalo.

Silen strah pred samostojnimi kandidati. V sodnih okrajih Kranjske Škofje Loka-Tržič kandidirajo neodvisni kmetje poleg Jožefa Novaka, posestnika iz Jame tudi posestnika Matevža Barleta z Luž. G. Matevž Barle je izvrsten gospodar, a mirna, mehka in poštena gorenska koračnica. Klerikalci se strašno boje njegovega kandidature. Štirinajst dni so ga obdelovali na vse načine — med vsemi je bil najbolj vsiljiv šenčurški kaplan — naj podpisše izjavo, da ne bo kandidiral v kmečki kuriji. Mož se sicer ni dal premotiti, toda zaradi ljubelega miru jim je končno potrdil, da ne kandidira na liberalni program, a od samostojne kandidature pa vendarle ni hotel odstopiti. Neodvisni kmetje bodo seveda dali v torek svoje glasovnice za Matevža Barleta in za Jožefa Novaka.

Neki klerikalni poslanec je verjel na vodiške čudeže. Ko mu je zbolel otrok, ga je mazal s krvjo po obrazu. Njegov tast je dal Johanci 300 kron. Sedaj pa se tast jezi, da je dal tako svoto in da so njegovega nadebudnega vnuka mazali s tako stvarjo po obrazu.

Proti jezuitom so priredili v četrtek zvečer graški Vsenemci v steinfeldskih dvoranah zborovanje, ki je privabilo do 1000 ljudi. Jezuiti nameravajo v Gradcu zgraditi svojo cerkev in svoj samostan, čemur se pa napredni — večina — Gradčani upirajo z vsemi štirimi, dobro vedoči, da bi v jezuitih dobili zelo nevarne politične, klerikalne agente, ki bi šli že itak vedno ruvoajoči klerikalni manjšini na moč na roko, kar pa bi pomenilo ravno toliko, kot dopuščati gnilobo na lastnem telesu rasti, ne da bi se jo skušalo odstranjevati ali čistiti. V dvournem govoru je govoril proti jezuitom zlasti bivši frančiškan Ferik. Zbrana množica mu je večkrat burno pritrdjevala. Sprejeti so bili tudi nekateri resolucije; v njih se odločno zahteva preprečitev klerikalne namere. Proti resolucijam je glasovalo samo četvero oseb. Profigovornika pa ni bilo ni enega, ker so se klerikalni govorniki ustrašili predgovornikov. — Nemci delajo torej po vseh črtah proti klerikalizmu. Ne le morda ob času velikih političnih momentov, marveč, tudi takrat, ko počiva bojno razpoloženje politične agitacije za vnanjo reprezentanco. Postavili so si »Svobodno šolo«, ki dela na vseh koncih in krajih, uč ljudstvo spoz-

Tudi Romeo se nasmehne: »Glejte, če imate bronhijalen katar, zasovražite zakajene kvarne, premogov smrad v mestu, meglo; in pridigate iz svoje duše: »V naravo, naravo, na deželo!« Kritiki pa gobeždajo: »Mož kopira Rousseauja, Tolstoja...«

Angleškemu slikarju William Turnerju pravijo: oče impresionistov, ker se je privezal na najvišji jambor, da je opazoval lahko morsk vihar, snežni metež... in vse to slikal.

O Lempoluševke, da kopira Dürerja, ker riše kocine natančno.

Če čujejo simbolično frazo, se odrežejo: »fant kopira Maeterlinca. Včasih Ibsena.« In ker je ubogi Ibsen podoben na fotografiji stari bradati opici, je tudi on opica ter kopira — čakajte: koga že? — pravijo... ah! Dumasa-ja.

Napoleon kopira Aleksandra Velikega ali Iso Boljetinaca. Kdor se norčuje iz Albancev, kopira Branislava Nušiča.

In pravijo končno: »Namestnik deželnega glavarja kopira Riharda III...«

Včasih smo veseli. Včasih smo žalostni. Ob takih prehodih nas prevajajo nekake paradokse naubranice. (Apropos, naubranice so avtorjeva skovanka za štimungo.)

sirota. Podivjan samotarec. Podari mi vsaj sliko, prosim, lepo prosim! In objemal bom tvojo sliko kot živo lepoto. Ljubosumno jo bom skrivall!

»Ne utegnem. Ti si zoprno siten, veš!« In Jelka ali Julka zaloputne okno.

Romeo omahne žalostno na vlažni tlak, in prvič zaplaka nehinavsko. Nato zamrmra narodno pesem: »Ne bodem te prosil ljubezni, ne bodem te prosil roke...« Kakor bi mu zašepetal satan banalno: »Ker je grozde prekisl.« Bolestno se nasmaje za hipce. In nadaljuje otožno: »A v srcu te vedno bom nosil — do svojega zadnjega dne!«

II.

Isto pozorišče. Polnoč je odbila. Trintam se čuje velikomesten hrup. Megla. Romeo čepi še vedno na tlaku pod oknom lepe Julke. Spi in smrči nemirno. Par ljudi gre mimo. Končno pozove nekdo policajca, oziroma nadstražnika, naj napravi red. Pofica se približa. Gosta megla. Trudoma opazi smrčedečega podokničarja ter ga pošlata in potrese: »Ma, ne stojte na tleh spat! Da dobite nahod!«

Romeo se zdrzne v polsnu: »Nahod? Pogrnj me. Jelka. Sesešov. Mene zebe.«

Policaj, krepak, usmiljen, vzdigne mladeniča. Začudeno pogleda Romeo uniformo, ki se opravičuje: »Ma vas nisem videl prej, ker je taka megla. Pej brez zamere!«

Romeo pokima otožno: »O hvala! Gosta je megla in siva kot rjula. Morebiti je to stara primera. Ampak kardar vidim meglo, se mi zdi kot mrtvaški prt. Saj ne zamerite?«

Nato se Romeo — pijan od bolesti — nasloni zaupno na policajca, da mu potoži svojo bol: »Zamera je namreč... Ne, jaz mislim: primera, oziroma primerjanje... Oh, oprostite, prosim.

Jaz namreč ne zamerim Jelki, ker me primerja vsem vragovom. Ampak, ker me kritizira Jelka, zamerim kritikom...«

Čudna logika?! Kajti kritiki: ha! Če sovražim ženske, si namežiknejo: »kopira Strindberga.« Ah, tepci, ki jih še ni na primer kaznovala Venera. Kajti sicer bi takrat vsaj gotovo sovražili ženske kot zlodja! Ko pa človek tozadevno ozdravi, in se mu zopet nabere v telesu ljubezenska materija, pa mora zopet vzljubiti ženske. Vsaj včasih...«

To vendar ni nedoslednost! Kaj ne gospod stotnik!«

Nadstražnik s tremi zvezdami se nasmehne: »Ma ne stojte se špa-sat!«

Kriminalna drama „Kriv“ 5 delov Predstave 2 uri, ob 3, 5, 7 in 9. Francoska veseloigra Mesečniki 2 del. 10 v. zvišane cene. Šolski mlad. prepovedano. 6 dni od sobote 13. do četrta 18.

velik smešni uspeh.

navati klerikalne nakane a tudi, kako se jim da priti najlažje v okom. Mi Slovenci še nimamo nobene take organizacije, ki bi resno delala in to je škoda. Vse delo opravljajo izključno Nemci, ki seveda vsako priliko uporabljajo tudi sebi v svoje nacionalne težnje, želje. Pri tem ali ulove marsikakšnega kalina, ali pa njih izvajanja ljudi stvari odtujujejo. V obeh slučajih gre mnogo v izgubo, kar bi lahko pod drugimi pogoji ostalo shranjeno.

Odgovor na »Slovenčev« žali-tve. Sobotni »Slovenec« na nesramen način sramoti one može, ki si upajo misliti po svoji glavi. Pravi, da so ti može, ki ne marajo dati svojih glasov klerikalnim sleparjem, propalce itd. Naši volilci naj odgovore na te žaljive besede s tem, da pouče ljudi o klerikalnih sleparijah in skušajo čim več glasov združiti za napredne samostojne kandidate.

Okoličani volijo v mestih. Okr. glavarstvo v Črnomlju je ugodilo reklamaciji kaplana Natlačenega in je priznalo 70 okoličanom, da volijo v belokranjskih mestih. Živela pravica in častna beseda!

Goljufti grof. Proti grofu Ivanu Mladeckemu, ki je do 28. p. m. stanoval v nekem hotelu prve vrste na Dunaju je napravila obtožbo grofica Jadviga Ryszewska. Grofica trdi, da je bila od grofa za 72.000 K oškodovana. Proti grofu, za katerega bivališče se doslej še ne ve, se bo policijsko postopalo.

Ljubljana.

— **Nemci volili Kregarja.** Da so res Nemci volili klerikalca Kregarja, temu je najboljši dokaz, da je stiskal dr. Pegan roke deželnosodnemu predsedniku Elsnerju. V soboto zjutraj ob 8. uri, sta se ta dva, po duhu velika moža v telovadnici na Grabnu prav živo razgovarjala in si roke stiskala. Ta razgovor med njima je bil pa samo v blaženi švabščini. Dr. Kazi mir, pardon Vladi mir Peganček je kar plesal okrog Elsnerja, kakor kaka pilpogačica okrog drevja, kadar zvečer mrčeš lovi. Občinstvo se je tej vsiljivosti posmehovalo in govorilo, da je to Pegančkov zahvala Elsnerju. Kjer je deželnosodni predsednik volil — Hansa Kregarja. Mi pa samo to rečemo, da je hvaležnost prav lepa reč, samo premalo jo je na svetu. Potem sta ta dva moža skupno zapustila dvarano ter se živo in veselo razgovarjala. . . .

Volilce. — **Slov. gledališče. Lakme.** Hrv. opera nam je dala za ta dva praznika dve ljubki operi: Butterfly in Lakme. Po vsebini sta si operi podobni, nuditja pa vsaka drug svet: prva je iz dežele cvetočih breskev — druga pa iz gajev zelenih palm. Obe operi sta znani in priljubljene. »Lakme« nudi s svojo lahko in izrazito godbo krasne užitke. Bili smo veseli, da smo mogli v glavnih ulogah slišati hrv. pevce, ki so mogli podati vrhu-

Kritik pa izblekne zaničljivo: »Wildejev vpliv. Mož pozna tudi Heineja, I. Byrona, Puškina!«

O sorodnih dušah nimajo pojma. Ah, aretirajte te vragove!

Haha, če moja Julka ne ljubi tega imena, pravijo, da kopira Wildejevo — Gwendolen. Ampak meni je ljubše, če je Jelka. Celo mesto pozna to zlahtnoduhteče ime in sveževitko lepoticco ter se lahko prepriča, da nisem izvil iz trte Jelke.

Ah, laz bi objemal v gozdu vitke jelke in plakal v neskončnem hrepenjenju. Lahko noč. Pa brez zamere!

Romeo utihne in odide. Polica se pa čudi zadovoljno, ker ga ni umorilo trinajst primer.

III.

Tretje dejanje se ne vrši niti v meglenem Londonu, niti v megleni Ljubljani, metropoli Slovencev, ampak v lepem mestu na solnčnem jugu. . . .

Lična sobica. Izpod stropa visi svetilka, zeleno zastrta. Na mizi par komadov lepe, eksotične ženske toa-lete. Na steni ob postelji fotografija kaprola ali nadporočnika? Na zidu visi mandolina in dišeča orientalske pahlače. Omara. Divan. Umiivalnik. In še par stvari, ki jih vidimo v stanovanju cipice: hypermangan, vazelin, Reuterjevo mazilo zoper klošče.

Spodaj pozvoni. Zunaj zakliče sluga: »Darinka!« — Vitka, lepa deklica odpre vrata.

Romeo vstopi strastno in poljubi punco na tilnik. Darinka zaklene vrata. ga poboža: »Koliko daš?«

Mladenič zavzdušne razočaran: »Ah, zakaj mi ubijaš iluzije? Olej:

nec svoje umetnosti. G. Strozzi je jela krasno in je dobila po prvem dejanju lep šopek v dar. Kolurature v drugem dejanju in čudoviti pianissimi to so uplivali očarujoče. Istotako krasno je pel g. Sococzynski. Gosposodična Leonti je imela ulogo Mallike in jo je krasno izvedla. Duet v prvem dejanju je bil božansko lep. Posebej pa moramo pohvaliti g. Križaja, ki je v tej svoji ulogi pokazal svoje velike pevske in igralske zmožnosti. Zbor se je včasih lovil. Gledališče je bilo nabito polno.

— **Župan in njegovi svetovalci navadni agitatorji.** Klerikalci v Mostah so mislili, da bodo dosegli svojo zmago lepo doma za pečjo, in si osvojlili moščansko občino brez vsega truda. Ko so kovali volilni imenik so izpustili celo vrsto naprednih volilcev. Tu in tam so vpisali tudi kakega naprednega iz napačnim imenom. Sigurni so si bili sijajne zmage in za to zmago so imeli pripravljene topiče, da bi izid volitev in zmago pokazali svojim občanom. Kakor hitro so bili volilni imeniki na vpogled je pazno oko naprednih Moščanov bistro pregledalo in videlo se je, da manjka veliko števil naprednih volilcev v tem imeniku. Ko je Oražem, mož, ki ima vse lastnosti pristranosti na svoji vesti, videl, da to ne bode šlo tako gladko, je organiziral cel štab svojih občinskih svetovalcev in ti so šli potem od hiše do hiše popisovati tistim glasovnic, ki so se še dali zapeljati od takih poštenjakovičev. Oražem in njegov bodoči zet sta hodila od hiše do hiše popisovat glasovnice. V Zelni jami ni jima šlo iz pod rok, veliko boljše je bilo na Posavju, ker je Dimnik, tako pravijo, pustil nasipati cesto do Dolničarja pa do Ježice, bila je agitacija za Oražma vspešnejša. Tudi pa je več Posavcev, ki Oražma ne poslušajo in ga celo ne marajo. Po Vodmatu in Selu je vezal otrobe priskutni Wostner in Orehek in tudi od hiše do hiše popisovala glasovnice. Tak je bil lov za glasovnicami v Mostah. Oražem in njegovi svetovalci so bili noč in dan na delu a kljub temu so propadli. Zavedni Moščani so hoteli pokazati, da je Moste napredna postojanka za klerikalce trd oreh, niti župan niti nekajvi svetovalci niso bili v stanu priboriti si zmago. Živeli napredni Moščani.

— **Živele Moste.** Dne 1. decembra je stopila združena napredna armada složno, da pobije z glasovnico v roki svojega največjega zatiralca črno armado, da si zbrše madež katerega je zapečatila pri zadnjih volitvah ta črna svojat moščanskemu prebivastvu. Pred pragom bele napredne Ljubljane je vladala ta črna svojat. Boj je bil hud. Na napredni strani je bil čil trezen razum volilcev ki so se zavedali da jim ta črna svojat izpodkopava temelj vsemu napredku in dobremu klicu naše občine. Na nasprotni strani pa je vladal terorizem, izsiljevanje in nasilstvo.

jaz ljubim lepoto, ki ti je podobna kot rosnorožnata zarja rosnorožnati zarji.

In ker me ne mara, sem iskal . . . bladi! . . . in našel na solnčnem jugu tebe! In albumu pri vratarju sem ugledal tvojo fotografijo! —

Darinka se nasmehne zapeljivo: »Ah, res? No, koliko daš? Pa bom cela Eval!«

Romeo zamiži: »Ah, prosim te, molči!« Nato izvleče listnico in položil obzirno na kljub bankovec. Da bi si obudil zopet iluzije, ji reče: »To prinaša Miklavž. . .«

Darinka zaklene skrbno denar v omaro. Nato privije ljubko mladeniča k sebi in ga vleče na parfimirano ležišče. Ugasne luč. . . .

In Romeo zakoplje v njeno naročje svoja neskončna hrepenjenja, da mu ognjevitvo šviga sladka iskra razkošja iz nadtilnika po hrbtnici.

Epilog.

Danes je Romeo aviatik. Po celi Evropi uprizarja vratolomne polete.

Lepa Julka pa se je poročila s slavnim Lahom Marinettijem. Ker je zelo sitna, je povzročila, da je treščil mojster italijanskih futuristov v »Narod« z dne 29. novembra 1913 bombastičen poziv: »Manj poljubov in več zausnič!«

Njegova soproga, lepa Julka, mu je seveda takoj točno natreskala kopicco klofut, da so se ubogemu Marinettiju kar zvezde utrinjale pred očmi. . . .

O blaženo domače ognjišče. . . .

Konec.

Sramotno je, da je župan sam šel od hiše do hiše in iz svojo župansko avtoriteto izsiljeval volilce, da naj volijo klerikalno, to je višek nesramnosti, ki se more le goditi v taki občini, kjer so na čelu taki Oražmi. Oražmijada v Mostah pa je propadla kakor je dolga in široka, za to so skrbeli napredni volilci. Dan 1. decembra bode pri nas zapisan v zlatih bukvalah. Dobili smo v tej tekmi drugo mesto, to je za nas veliko, hočemo pa dobiti še prvo mesto. Naše geslo naj bode, Skupno v boj proti črnemu sovražniku, v boj do popolne zmage, in v Mostah bode plapolala napredna zastava. Živeli napredni Moščani.

— **Kaj se vse upajo.** Z Ježice se nam poroča, da je župan postal svojega 14letnega sina okoli k vsem naprednih volilcem in zahteval od njih legitimacije. Nekomu, ki ni hotel izročiti glasovnice se je zgodilo s kaznijo.

— **Brat Martin.** V nedeljo ali na praznik popoldne se prav z užitkom poslušala dobre stare ljudske in veseloigre, kakor je »Brat Martin«. Gospod Borštunik je pogodil pravo. Galerijo ima že na svoji strani. Ako so lože prazne, kaj zato, počasi se bodo začele tudi te zopet polniti. Naše občinstvo je hvaležno. S kakim veseljem pozdravljajo dovtipce kako nasledujoče dejanje! V gledališču, posebno na balkonu in galeriji je polno in živahno. Igralo se je veselo in dobro.

— **Lep napredek** je pokazal »Slovenski ilustrovani Tednik« s svojo najnovejšo številko, ki obsega 16 strani in je izšla tudi v posebni izdaji na finem krednem papirju za umetniški tisk. Številka prinaša vabilo na naročbo in slike skoraj vseh najboljših slovenskih pisateljev, ki so obljubili »Slov. Ilustrovanemu Tedniku« svoje sodelovanje v prihodnem letniku, med njimi Cankarja, Zupančiča, Gangla, Govekarja, Minko Govekarjevo, Etb. Kristana, Levstika, Lahla, Murnika in dr. Ima tudi novoustanovljeni »Ženski vestnik«, slike melnikanskih nemirov, francoskega letalca Daucourta, ki je letel iz Pariza preko Carigrada proti Kahiri, grob cesarja Napoleona na otoku sv. Helene, letlo s kroglometom, indijskega pesnika Rabindranatha Tagoreja, ki je dobil Nobelovo nagrado namesto Rosseggerja itd. Sezite pravčasno po tej velezanimivi številki! Navadna izdaja se dobi komad po 20 vin. po vseh tobakarnah in knjigar- nah, izdaja na finem papirju pa le v upravnistvu v Ljubljani izvod po 50 vin., ki se lahko vpošljejo tudi v znakmah.

— **Aretacija pijane ženske.** Na Bregu je bila včeraj popoldne aretirana neka ženska, ki je vsa navdušena kričala: Živio barabe! No — spravil so jo k rječtu.

— **Asta Nielsen** igra v drami iz balkanske vojne »Deklica brez domovine« v »Kino Idealu« od danes do četrta. Izventega je na sporedu fina veseloigra »Vihravi soprog«, ki bo vzbujal mnogo smeha. V petek Nordisk drama »Pravi«. V soboto 6 dni kriminalni roman »Kriv«, 5 delov in senzacijska veseloigra »Nesečnik«, 2 dela, veliki uspeh smeha. Predstave 2 uri ob 3, 5, 7, 9.

Trst.

»Dnevnu« se »Johanca« vedno očita. Čemu samo »Dnevnu«, kaj mari »Slovenski Narod« nič ne piše o njej? Vsak napreden slovenski časopis je že pisal o čudežih Vodiške Johance — samo nazadnjaški časopisi so molčali o tem kakor zid. Če »Edinost« ne mara pisati o njej, potem naj nas vsaj v miru pusti. Ne vemo pa, kakšno strahovlado in kakšne lumparije bi klerikalci vpeljali, če bi se niti takih reči, kakršne so se dogajale v Vodicah, ne izrabljali? Nekaj zakrknjenih klerikalcev (čeprav ne dosti) je zaradi »Johance« ugledalo svetlobo ter se obrnilo na napredno stran. Ne dosti, nekaj pa vendar, kar so pokazale n. pr. volitve. Kako pa bi bilo, če bi se nič ne pisalo o tem? Mi ne moremo prav nič za to, da ne moremo naenkrat viti ljudstvu resnice v glavo. »Edinosti« bi bilo seveda ljubše, če bi stvar kar opustili.

Proti »Slovencu«, glasilu klerikalne stranke, je »Edinost« vedno v rokavicah postopala. Čisto drugače postopa proti naprednim časopisom. Na te izliva kanalsko gnojnico in bogsigavedi kaj še. »Slovenec« se za to prilizuje s tem, da citira njene notice, ki so naperjene proti slovenskim naprednim časnikom. Kaj vse to pomeni, o tem naj ljudstvo samo razmišljuje.

Tragedija iz visokih krogov.

V neki vili v Gradcu se je odigral dne 5. t. m. zjutraj tragičen slučaj, ki doslej še ni pojasnjen. Bogat mož je izvršil samomor in z njim je hotela iti v smrt tudi njegova prijateljica. Z njim sporazumno.

Baron Leopold Pfeiffer

Je kupil pred kakim poltom vilo v Auerspergovu ulici v Gradcu od stavbnega mojstra Strohmayerja. Pred enim tednom se je baron naselil v vili. Vse predpriprave so kazale na vse kaj drugega kakor na samomor. Baron Pfeiffer je hotel v najkrajšem odpotovati v Brazilijo, kjer ima velika, obširna posestva. Dne 5. t. m. zjutraj je zbudil baronov sluga Ferenc barona in njegovo prijateljico, Ilono pl. Boszai iz spanja. Z imenovano gospodnico je živel baron skupno, ker je bil ločen od svoje žene že več let. Nič ni kazalo na to, da se v baronovi spalnici godi nekaj nenavadnega.

Žena baronovega sluga je pripravila zajutrek, sluga sam pa je pogrnil mizo. Vse se je godilo kakor ponavadi vsako jutro. Vse je bilo v redu. Sluga je čakal samo še svojega gospodarja in njegovo prijateljico, da prideta doli. Nenadoma pa

pade baronica Boszai po stopnicah s prvega nadstropja v vestibul, grozno zakriči in se zgrudi nezavestna na tla. Istočasno pa pride v vestibul opotekaje se baron Pfeiffer. Prišel je po stopnicah. Komaj je prišel v vestibul, se je

baron zgrudil mrtev na tla.

Nastala je grozna zmešnjava. Sluga in njegova žena sta bila vsa zmešana in sta zbudila še ostalo služabništvo. Takoj so poklicali rešilno postajo. Prišel je takoj zdravnik in ker ni bilo baronu več pomoči, je šel k baronici.

Zdravnik je konstatiral zastrupljenje in je dal baronici protistrup. Nato so bolnico prepeljali v deželno bolnišnico. Na mesto izvršene tragedije sta prišla tudi policijski komisar in policijski zdravnik. Ta dva sta našla sredstvo, ki je povzročilo baronovo smrt in baronici smrtno nevarnost. V spalnici, poleg domače lekarne so našli dve stekleničici, v katerih sta bila

strupa opij in morij.

Stekleničici sta bili samo do polovice napolnjeni z opijem in morfijem. Drugo polovico sta izpila baron in baronica.

Najti niso mogli nikalih pisem, ki bi pojasnila vzrok samomora in poskušene samomora. Kakor je izpovedal sluga, kuharica in hišnica, se ni baron nikdar izrazil tako, da bi se dalo sklepati na samomor. Hišnica je dobila dan pred izvršenim samomorom od barona bankovec za sto kron v pokritje manjših računov. Vila je nenavadno krasno opremljena. Baron Pfeiffer ima na Dunaju, kjer živi tudi njegova soproga, dva sina. Pfeiffer je bil 54 let star, njegova prijateljica pa 34 let.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

STRAHOVITA VODNA KATASTROFA V TEKSASU.

New-York 6. decembra. Po poročilu iz Dallas (Teksas) se je podrl na reki Brazos jez, ki varuje zemljišče 55.000 ar. Stotisoči črncev in formerjev je bilo od vode presenečeno in so se morali zateči na dre-

vesa in strehe. 50 oseb je poginilo, dve tretjini jih je črncev. Nbroj oseb je še v nevarnosti. V okolici Brzan je 1000 oseb odrezano od vsacega prometa. Na daljavo 50 milj dere voda v širjavi 3 do 5 milj. Škode je nad 5 milijonov dolarjev.

NESREČA V RUDNIKU.

Ribnik, 9. decembra. V tukajšnjem premogokopu je nastala eksplozija, ki je zahtevala 16 žrtev. Pri rešilnih delih so prišli še do 3 ponesrečencev, katerih eden je med potjo v bolnico umrl.

MINISTERSKA KRIZA NA FRANCOŠKEM REŠENA.

Pariz, 9. decembra. Ministrstvo je sestavljeno, ministrski predsednik in minister za zunanje zadeve je Doumergue.

VOLITVE NA BOLGARSKEM.

Sofija, 9. decembra. Končni izid volitev v Sobraanje še ni znan. K. K. poroča: vendar je pa upati, da bo imela vlada v sobranju večino. (To pa ni tako gotovo, obnašanje vlade ne kaže na to; par dni je že, kar so se vršile volitve in še sedaj ni izid znan.)

SRBSKO-TURŠKA MIROVNA POGODBA.

Carigrad, 9. decembra. Ministrski svet se je pečal s srbsko-turško mirovno pogodbo; v vseh točkah še ni dosežen sporazum.

GALIŠKI DEŽELNI ZBOR.

Lvov, 9. decembra. Odsek za volilno reformo je prišel do 43 paragrafa predloge.

SRBSKI DRŽAVNI PRORAČUN.

Belgrad, 8. decembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevnu«.) Celokupni državni proračun za prihodnje leto znaša 230 milijonov dinarjev; od tega odpade na armado 80 milijonov, iz česar se vidi kako velika važnost posvečajo merodajni krogi posvečanju in spolnilni armade. Do sedaj je bilo določeno za armado na leto 25—30 milijonov dinarjev. Sedaj bo armada številno podvoljena, izvršijo se pa tudi razne spolnilnitve in zboljšanja, posebno pri topničarstvu in tehničnih četah.

ZAMENA VJETNIKOV.

Belgrad, 8. decembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevnu«.) Bolgarska vlada še vedno odklada z izročitvijo poslednjih srbskih vojnih ujetnikov in zato tudi Srbija ne izroči zadnjih bolgarskih vjetnikov. Ker je srbska vlada obveščena, da se na Bolgarskem s srbskimi vjetniki naravnost nečloveško postopa, je ponovno zahtevala potom ruskega poslanštva od bolgarske vlade, da izroči srbske vjetnike. Ako bo bolgarska vlada še dalje odlašala z izročitvijo vjetnikov, se obrne srbska vlada na velike sile, ki naj prisilijo bolgarsko vlado na respektiranjia tozadevnih določb mednarodnega prava.

KRATKE VESTI IZ SRBIJE.

Belgrad, 8. decembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevnu«.) Ustanovila se je družba z začetno delniško glavnico 200.000 dinarjev, ki upelje avtomobilski promet med raznimi mesti v novih krajih. Vlada je že dala svoje dovoljenje in promet se otvori takoj.

Pravosodni minister Gjuričić odpotuje v nove kraje, kjer bo pregledal sodišča in določil kraj, kjer se ustanovi moderna kaznilnica.

Ker so se na Bolgarskem pojavili novi slučajji kolere, so izdane posebne zdravstvene odredbe ob bolgarski meji, posebno v Pirotu.

V teku tega tedna se imenujejo delegati, ki se bodo z Vatikanom direktno pogajali v zadevi konkordata.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Slovinci!

Kupujte in zahtevajte povsod edino-le

Ciril-Metodove

Dobijo se povsod!

vžigalice!!

Priznано najboljšie!

Glavna zaloga pri IVAN PERDAN-u v Ljubljani.

Najpripravnejša božična darila **B. GÖTZL**

priporoča

Skladišče oblek domačega izdelka za gospode in dečke. Ljubljana, Mestni trg št. 1

Zmožni zastopniki,

ki bi obiskovali privatne odjemalce, se sprejmejo proti visoki proviziji. Če se izkažejo kot dobri, tudi proti stalni plači. Poudarimo pod šifro „Tuchfabrik 3757“ na Haasensteina u. Vogler, A. G. Prag, Ferdinandstrasse.

Laška kuhinja

v Ljubljani.
Od danes naprej se dobe vsak dan sveže morske ribe in najboljše vino Teran iz deželne kleti Perenco

Žganjarna F. Pečenko

se je zopet odprla v ulici Scala Belvedere št. 1 (prihod iz ulice Miramar). Priporoča se svojim starim obiskovalcem in obenem cenj. občinstvu.

Razveselite Vašo soprogo, Vašo ličar, Vašo nevesto z najlepšim božičnim darilom izvirnega „Singer-jevega“ šivalnega stroja. Dobi se samo s tem izveskom in po upravičenih naših zastopnikih Ljubljana, Sv. Petra cesta 4, Kranj, Glavni trg 119, Novomesto lekarna Bergman, Kočevje, Glavni trg 79.

Konfekcija

: za moške, ženske in otroke :
v veliki izbiri po zanesljivih in stalnih cenah v podružni trgovini
tvrdke R. MIKLAUC

„Pri Škofu“

Ljubljana — Pred Skofijo št. 3. — Medena ulica.
: Poseten oddelček v prvem nadstropju. :
Cenik na zahtevo brezplačno in poštnine prosto.

Vedno najnovejše

klobuke, cilindre, čepice, kravate, srajce, ovratnike, žepne robce, rokavice, nogavice, normalno trikot perilo prof. Jäger in dr., dežnike, galoše, palice itd.

Specialna, modna in športna trgovina za gospode in dečke

J. Kette Ljubljana, Franca Jožefa cesta 3.

Radi pozne sezije prodajam vse v moji zalogi se nahajajoče blago, kakor

klobuke, čepice, potrebščine za modistinje

po znižani ceni

MINKA HORVAT, modistinja,
Ljubljana, Stari trg št. 21.

Največja božična occasion prodaja

v angleškem skladišču oblek v Ljubljani.

Cez 20.000 kosov konfekcije za dame, gospode, deklice in dečke in sicer za dame raglane in vrhne jopice iz angleškega modnega blaga, Sill Pelucha in krzna; nadalje kostume v najelegantnejših fazonah, gledališčne in spalne plašče, colliers in mufe. Za gospode zimske, navadne in športne obleke, raglane, suknene hlače, moderne gilets. Ker se mora večji del tega blaga razprodati, dobijo cenjeni odjemalci blago po vsaki ceni in vsak n a j porabi to redko priliko, katera traja le do novega leta.

Angleško skladišče oblek
O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.-6.
Telephon 132.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili.

Rezervni fond K 58.461.432/66. — izplačane odškodnine in kapitalije K 123.257.695/77.

„SLAVIJA“ Po velikosti druge vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo. **vzajemno zavarovalna banka v Pragi.**

Vsa pojasnila daje Generalno zastopstvo v Ljubljani čigar pisarne so v lastni bančni hiši Gosposki ulici št. 12.

Zavaruje postopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder postuje. **Pozor!** Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zabrevalite prospekte.

Za božična in novoletna darila

priporočamo mi tvrdko

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg 25.

Okasija v briljantnih predmetih.

Lastna protokolirana tovarna ur v La Chaux de Fonds, Švica.

Glavno zastopstvo tovarne ur „ZENITH“